

Kutatási jelentés 2008 Csősz Sándor

Pannon gyeptípusok élőhelykezelése Magyarországon
LIFE 05NAT/HU/000117 számú projekt

Vértesboglári legelő projekt terület

1. Tevékenységek:

A vizsgált terület homogénnek tűnik. A mintavételezés során a myrmecológiai és a botanikai adatok összehasonlíthatósága miatt a botanikai felmérések mintaterületeit (lásd alább) követtem. A területek elnevezésénél a botanikusok által bevezetett elnevezést használom.

Három mintavételi területet jelöltem ki a botanikai referencia pontoktól ~50m-es sugarú körben. Mintavételek májustól augusztusig zajlottak.

Eredmények:

Összesen 283 fészekmintát gyűjtöttem, ennek során 22 fajkerült elő a területekről 2008-ban. A fajszerkezet alakulása az egyes mintavételi területek esetében a következő volt:

1. **mintavételi pont:** „rozsokos domb”: 20 faj
2. **mintavételi pont:** „völgy, vadászles”: 18 faj
3. **mintavételi pont:** „fenyves melletti terület”: 15faj

Fajonkénti és mintavételi pontonkénti bontásban:

Faj (latin név)	magyar név	Védettségi kategória	Megjegyzés (előfordulás)		
			Site 1	Site 2	Site 3
<i>Tetramorium caespitum</i> (LINNAEUS, 1758)	Gyepi hangya		x	x	x
<i>Tetramorium_D</i> Schlick-Steiner et al., 2006			x	x	x
<i>Tetramorium indocile</i> Santschi, 1921			x	x	-
<i>Solenopsis fugax</i> (LATREILLE, 1798)	Tolvajhangya		x	x	x
<i>Myrmecina graminicola</i> (LATREILLE, 1802)			x	x	-
<i>Temnothorax albipennis</i> (CURTIS, 1854)			x	-	-
<i>Temnothorax crassispinus</i> (Karavaiev, 1926)			x	-	-

<i>Myrmica sabuleti</i>	Kétbütykös hangya			X	X
MEINERT, 1861		X			
<i>Messor structor</i>	Maggyújtó hangya			-	X
(LATREILLE, 1798)		-			
<i>Tapinoma ambiguum</i>				-	X
EMERY, 1925		-			
<i>Tapinoma erraticum</i>	Horpadtorrú hangya			X	X
(LATREILLE, 1798)		X			
<i>Camponotus piceus</i>				X	X
(LEACH, 1825)		X			
<i>Plagiolepis pygmaea</i>				X	-
(Mayr, 1868)		X			
<i>Lasius niger</i> (LINNAEUS, 1758)	Fekete fahangya			X	X
		X			
<i>Lasius alienus</i>	Tisztaszárnyú fahangya			X	X
(FÖRSTER, 1850)		X			
<i>Lasius paralienus</i>				X	X
SEIFERT, 1992		X			
<i>Lasius jensi</i> SEIFERT, 1982				X	-
		X			
<i>Lasius rabaudi</i> (BONDROIT, 1917)				X	-
		X			
<i>Lasius distinguendus</i> (EMERY, 1916)				X	X
		-			
	Vöröses rabszolga			X	X
<i>Formica rufibarbis</i>	hangya				
FABRICIUS, 1793		X			
<i>Formica cunicularia</i>	Rabszolga hangya			X	X
LATREILLE, 1798		X			
<i>Formica pratensis</i>	Réti hangya		NATURA	X	X
RETZIUS, 1783		X	2000		
Fajszám (total = 22)		20		18	15

2. Eredmények értelmezése

1. mintavételi pont

A fajösszetétel alapján *Lasius* fajok által dominált, természetközeli gyeptípusnak tekinthetjük. A Vértes-hegység természetes gyepeiben – tapasztalataim alapján – a fajszerkezet 5–15 között változhat. A domináns faj rendszerint vagy *Lasius alienus* (alacsony fűű gyepes esetén), vagy pedig valamely *Myrmica* faj lehet (zárt, magas fűű gyepes esetében). *Lasius*-dominancia esetén a fajszerkezet magas, míg *Myrmica*-dominancia esetén igen alacsony, néha a fajok száma kevesebb, mint 5.

Kezelési javaslat: mérsékelt legeltetés, kaszálás.

2. mintavételi pont

A fajösszetétel alapján Lasius fajok által dominált, mérsékelten zavart gyepek közösség.

Jellemző egyes tipikusnak mondható fajok hiánya. Myrmica fajok közül nagyon kis számban a M. sabuleti van jelen, a Lasius fajok közül a L. paralienus a domináns (52%), míg a L. alienus (amely hasonló, dolomit, vagy mészkő alapkőzeten domináns faj) egyedszáma mindössze 5%. Egyéb fajok jelenléte (Tapinoma spp., Myrmecina graminicola, Temnothorax albipennis) azonban arra utal, hogy a terület megfelelő kezelés mellett viszonylag hamar elérhet egy természetközeli állapotot.

Kezelési javaslat: mérsékelt legeltetés, kaszálás.

3. mintavételi pont

Vaddisznó-túrások következtében erősen zavart terület. Ilyen körülmények között a hangyák képtelenek életképes kolóniákat létrehozni. Fajkészlet szegényes.

Kezelési javaslat: elkerítés, kaszálás.

Other activities:

3. Analysis of results

Table 2: sampling sites

Sampling site	Land use	Protected species (pieces)	Not protected species (pieces)	Invasive species (pieces)	Alkali specialist (pieces)	Alkali generalist (pieces)
SITE 1	exclusion of grazing /undergrazed	1	19	0	3	
SITE 2	grazing / slightly overgrazed (2007)	0	18	0	3	
SITE 3	grazing (?) (and heavily disturbed by wild-hogs)	0	14	0	4	

3. Observations, remarks (if any): nincs megjegyzés